

end at de have faaet en overordentlig stor Indflydelse alligevel, og det har efterhaanden ført til, at de gamle Regler for Præsteembeders Besættelse ere blevne fuldtændig brudte. Det har jo tidligere været Stik at tage særligt Hensyn til Examenkarakter og Kandidaternes Anciennitet, og det er ganske naturligt, at, naar disse Embeder skulle besættes fra oven, er det heldigt for Kirkebestyrelsen at have saadanne aldeles bestemte udbortes Regler at gaa efter. Men som Forholdene have udviklet sig, har man ikke kunnet følge disse Regler. Det er blevet nødvendigt at gjøre en Mængde Undtagelser deraf. Der har været mange, mange andre Forhold, der ogsaa maatte tages med i Betragtning, og nu er det kommet dertil, at jeg antager, man gjerne kunde udsætte en Præmie for den, som kunde oplyse, efter hvilke Regler Præsteembedernes Besættelse for Tiden sker her i Landet. Jeg anker ikke over, at man er gaaet bort fra Hensyn, hentebe fra Examenkarakter og Anciennitet. Det finder jeg ganske naturligt og nødvendigt. Og jeg tvivler heller ikke om, at Kirkebestyrelsen, baade den nuværende og de tidligere, have gjort sig al mulig Umage for at finde den rette Mand til hvert enkelt Sted. Men det kan dog ikke være Andet, end at hele denne Besættelsesmaade, naar man forlader de gamle fastslaaede Regler, let faar et stærkt Udseende af Vilkaarlighed, hvilket maa være i høj Grad ubehageligt ogsaa for Kirkebestyrelsen saavel som for Embedsøgerne. Hvis Kultusministeriet skulde kunne tage alle berettigede Hensyn i Betragtning og være saa heldigt paa hvert enkelt Sted at gribe det Rette, maatte der jo forudsættes en Uvidenhed hos Kultusministeriet, som man naturligvis ikke kan forudsætte. Jeg ser derfor ikke rettere, end at det ogsaa baade for Embedsøgerne og for Kirkebestyrelsens Vedkommende maatte være i høj Grad ønskeligt, om der kunde ske en Forandring i de nuværende Regler eller i den Maade, hvorpaa Præsteembederne besættes, og naar der skal ske en saadan Forandring, tror jeg ikke godt, at man kan gaa anden Vej end at vende tilbage til den gamle Ordning ved at give Menighederne den afgjørende Indflydelse paa Valget af deres Præst. Det stemmer, som jeg før sagde, baades med selve Forholdets Natur og med den gamle Overlevering, og det stemmer med den Udvikling, der i det Hele er foregaaet i vort Folk siden 1849, og jeg kan ikke se Andet, end at det vil være til Gavn for alle Parter. Det vil være til Gavn for Menigheden, at den kommer til for Alvor at søle Ansvar for paa dette Punkt, thi det bør være den, som fremfor nogen Anden bærer Ansvar for, hvem der skal være dens Sjælesørger i en længere Aarrække, og det vil være til dens eget Gavn, at den ikke kan komme til at kaste Skylden fra sig over paa Andre, hvis dette Forhold ikke er, som det skulde være. Det er altid heldigt, saavidt jeg kan se, at de Feilgreb,

der muligvis maatte være begaaede, ere begaaede af Menigheden selv, thi saa kan den derigjennem maaske opdrages til senere at se sig bedre for. For Præsten tror jeg ogsaa, at det vil være behageligt at komme til en Menighed, hvor han veed, at han er velset, om just ikke af hele Menigheden, saa dog af den største Del deraf, og at det er efter dens eget Ønske, han kommer til den. Det maa være langt behageligere end nu, da han jo ofte er udsat for at komme til et Sted, hvor man hellere vil se hans Hæl end hans Taa. Endelig tror jeg ogsaa, at Kirkebestyrelsen maa være vel tjent med at faae en saadan Ordning istedfor den nuværende med hele det Stær af Vilkaarlighed, der kommer til at hvile over den. — Jeg tror ganske vist ikke, at man, fordi Menigheden kommer til at vælge sin Præst, vil faae bedre Præster, eller at der f. Ex. deri vil være en større Garanti for, at Præsterne ville være evangelisk-lutheriske, som vor Folkkirke skal være, end i den nuværende Ordning. Baade Kirkebestyrelsen og Menighederne ville naturligvis kunne tage feil i deres Valg, men jeg tror, at de i den Henseende ere ligestillede; de kunne lige let eller lige vanskelig gjøre det, lige let og lige vanskelig undgaa det. Der er jo flere Forhold, der maa tages i Betragtning. Kirkebestyrelsen kan, saavidt jeg kan se, ikke komme til at faae noget bedre personligt Kjendskab til Ansøgerne end Menigheden, og uberettigede Hensyn, ja, de kunne naturligvis gjøre sig gjældende paa det ene Sted som paa det andet. Hvad nu det angaar, at man skulde frygte for, at der, naar Menigheden fik en saadan Ret, ogsaa kunde komme Præster, som ikke vare evangelisk-lutheriske, da vil jeg dertil svare, som jeg sagde forleden Dag under en anden Sags Forhandling, at vi maa erindre, at vor Kirkebestyrelse er lige saa bekjendelsesløs som Rigsdagen, og at den altsaa ikke yder nogen Garanti af Betydning. Efter vor Lovgivning er der Intet til Hindre for, at Kirkeministeren kan være Søde eller Fritænker, og at Departementschefen kan være katholic eller reformert, og man kan ikke hos disse søge nogen Garanti for, at Folketjens evangelisk-lutheriske Interesser skulde blive bedre iagttagne ved Valget af Præsterne end af Menigheden. Jeg tror, at i den Henseende er Forholdet ens; men der er den Fordel, naar Menigheden kommer til at vælge, at Ansvarer da kommer til at ligge paa det Sted, hvor det efter Sagens Natur bør ligge, og saa vil Menigheden derigjennem, som jeg før sagde, kunne opdrages, selv om det ogsaa skulde ske derigjennem, at den kom til at gjøre adskillige Feilgreb. Disse Bemærkninger, som jeg nu har fremsført, taler jo for, at Menigheden skulde have den afgjørende Indflydelse paa Valget af Præsterne, men det har kun været Flertallet i Udvalget, der har kunnet gaa dertil. Udvalgets Mindretal har ikke kunnet gaa videre end til at indbringe Menigheden en raadgivende Indflydelse, og denne raad-